

Styrket helhedsorienteret tilgang overfor unge på kanten af uddannelse og beskæftigelse

Samarbejds- og indsatsmodel

Version 2.5

Indhold

Modellen kort fortalt

Udsatte unge på kanten af uddannelse og beskæftigelse

Introduktion til samarbejds- og indsatsmodellen

Værdigrundlag

Organisatoriske forudsætninger

Kerneelement: Identificér og visitér unge til indsatsen

Kerneelement: Tilpas indsatsen til den enkelte unge

Kerneelement: Etablér tydelige rammer for organisering og tværgående arbejdsgange

Kerneelement: Involvér de unge i kvalificeringen af støtten til unge

Kerneelement: Skab en datainformeret praksis

Forandringsteori

Ikoner og typer af indhold i beskrivelsen:

Opmærksomhedspunkter for praksis:

Indhold beskriver særlige forhold, der bør have opmærksomhed eller prioriteres som led i implementeringen af kerneelementet.

Erfaringer, understøttende redskaber eller metoder:

Indhold beskriver eksempler fra praksis, hvor der er erfaringer med relevante arbejdsgange, redskaber eller metoder i forbindelse med implementeringen af kerneelementet.

Hjælpe spørgsmål til implementeringen:

Indhold beskriver eksempler på, hvilke overvejelser og spørgsmål man skal have opmærksomhed på i forbindelse med implementeringen af kerneelementet.

Modellen kort fortalt

Samarbejds- og indsatsmodellens formål

I Danmark står mange unge uden uddannelse eller beskæftigelse. Dette er en af årsagerne til, at Reformkommissionen har udpeget ungegruppen som én af de fem største udfordringer ift. beskæftigelse. Knap 43.000 unge i alderen 15-24 år er hverken undervejs eller har gennemført en uddannelse og er samtidig uden job. En større andel af de unge har tidligere fået en dom for kriminalitet, modtaget en forebyggende foranstaltning og/eller har været anbragt, og mange har en psykiatrisk diagnose (Indenrigs- og Sundhedsministeriet Benchmarkingenhed, 2023). Der er derfor tit tale om unge, som har brug for en helhedsorienteret indsats, der også omfatter social støtte. Det er derfor afgørende at styrke indsatsen for unge på kanten af uddannelse og beskæftigelse, da der her ligger et stort uforløst potentiale.

Denne ungegruppe har brug for en indsats, der er sammenhængende og kobler uddannelses-, beskæftigelses- og socialområdets respektive fagligheder til en fælles og helhedsorienteret indsats. Formålet med en sammenhængende tilgang er, at flere udsatte unge med sociale, psykiske og/eller fysiske udfordringer støttes i og motiveres til at opnå de relevante færdigheder og personlige kompetencer til at gennemføre en ungdomsuddannelse og/eller komme i beskæftigelse.

Det kræver en samlet tilgang i den enkelte kommune, der fordrer, at medarbejdere på tværs af fagområder, organiseringer og lovgivninger arbejder sammen om den unge med fælles fokus på at sikre den rette indsats til den enkelte unge.

Modellens kerneelementer

Kerneelement: Identificér og visitér unge, der kan have gavn af indsatsen.

Kerneelement: Tilpas indsatsen til den enkelte unge.

Kerneelement: Etablér tydelige rammer for organisering og tværgående arbejdsgange.

Kerneelement: Involvér de unge i kvalificeringen af støtten til unge.

Kerneelement: Skab en datainformeret praksis.

Social- og Boligstyrelsen

Modellen kort fortalt fortsat...

Samarbejds- og indsatsmodellens baggrund

Kerneelementerne er udviklet og modnet i forbindelse med Socialstyrelsens Udviklings- og Investeringsprojekt "Styrket og helhedsorienteret tilgang for udsatte unge på kanten af uddannelse og beskæftigelse".

Modellens kerneelementer modnes med udgangspunkt i fire projektkommuners erfaringer med implementering af indsatsmodellen. Der arbejdes fortsat med at udvikle modellen til og med 2023, hvor den endeligt slutrevideres.

Modellens målgruppe

Indsatsmodellen er målrettet beslutningstagere, ledere, udviklingskonsulenter og medarbejdere, der ønsker at udvikle en styrket og helhedsorienteret tilgang for udsatte unge på kanten af uddannelse og beskæftigelse.

Modellens forandringsteori

I projektets indledende fase blev fire langsigtede mål for projektet formuleret. På baggrund af disse fire mål er der udarbejdet en forandringsteori, der beskriver de korte, mellemlange og langsigtede mål med indsatsen.

I forandringsteorien er det beskrevet, hvilke aktiviteter og delaktiviteter der forventes igangsat for at lykkes med målene. Forandringsteorien kan ses på side 26.

Målene for projektet er:

- at flere unge opnår forbedret trivsel og øget mestring.
- at flere unge består grundskolens afgangseksamen.
- at flere unge gennemfører en ungdomsuddannelse.
- at flere unge kommer i beskæftigelse.

Hvad vi ved om målgruppen og indsatserne?

Målgruppen

Indsatsen er målrettet unge i alderen 15-25 år, som har brug for en helhedsorienteret indsats og dermed støtte. Der er således fokus på de unge, der får en indsats eller hjælp som led i den kommunale ungeindsats, og som modtager støtte efter serviceloven. Det vil sige unge, som har særlige sociale problemer eller har nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne med behov for velkoordineret støtte, herunder også unge, der samtidig får støtte efter LAB-loven.

Udsatte unge har svært ved at komme i uddannelse eller beskæftigelse

- Undersøgelser viser, at kommunerne i høj grad oplever udfordringer på ungeområdet ift. at sikre sammenhængende forløb, der fastholder og motiverer de unge, der har flere berøringspunkter med kommunen.
- Derudover oplever kommunerne, at det kan være vanskeligt at sikre en sammenhængende faglig og økonomisk styring af området, hvilket også betyder, at det kan være svært at investere og omlægge indsatsen, når de økonomiske gevinster ligger længere ude i fremtiden og eventuelt på andre fagområder.
- Det kræver en styrket og helhedsorienteret tilgang fra fagpersonerne, der skal støtte de unge i deres udvikling.

Udsatte unge på kanten af uddannelse og beskæftigelse har ofte komplekse udfordringer, som går på tværs af fagområder og lovgivninger. Det betyder også, at det kan være svært at skabe sig et overblik over de unges forløb.

Målgruppen kendetegnes ofte ved, at de har et begrænset netværk, de mistrives, har udfordringer i skolen og i hjemmet, de er psykisk sårbare, og har fx angst, nogle unge er tæt på hjemløshed og på kant med loven.

I projektperioden ses følgende tendenser ift. til fordelingen af sociale sager i målgruppen af unge, som indgår i projektet:

- De unge modtager efterværn.
- De unge og forældre modtager økonomisk støtte.
- De unge modtager familiebehandling.
- De unge har en kontaktperson.

Introduktion til samarbejds- og indsatsmodellen

Introduktion til systematikken bag kerneelementerne

Hvad er et kerneelement?

Kerneelementerne i modellen udgør de grundlæggende funktioner i den samlede indsats og er handleprincipper for praksis. Det betyder, at kerneelementerne er operationelle i den forstand, at de markerer handlinger til at styrke udviklingen af en helhedsorienteret tilgang til udsatte unge på kanten af uddannelse og beskæftigelse.

Kerneelementerne anviser ikke konkrete metoder eller programmer, men handlingsrettede principper for arbejdet. De tegner et billede af væsentlige fokusområder og opmærksomhedspunkter i implementering af samarbejds- og indsatsmodellen.

Hvad bruges et kernelement til?

Modning af modellen bygger på en forståelse af, at kerneelementerne er et rammeværk for, hvad der skal igangsættes som en del af den samlede indsats. I modellen er der forslag til konkrete handlinger for at omsætte kerneelementerne i praksis.

På de kommende sider beskrives kerneelementerne med afsæt i de tre overskrifter i figuren til højre.

Hvad?

- **Kerneelement**

Det er en kort og præcis beskrivelse af en funktion eller et princip for jeres praksis.

Hvorfor?

- **Faglig begrundelse**

Det er en beskrivelse af vidensgrundlaget, fagetik og værdier samt forventede virkninger for jeres praksis.

Hvordan?

- **Implikationer for praksis**

Indeholder en konkret beskrivelse af den faglige praksis, kerneelementet medfører i jeres praksis.

- **Hjælperedskaber**

Indeholder metoder og værktøjer, I kan anvende i modningen af samarbejds- og indsatsmodellen.

Kernelementer i samarbejds- og indsatsmodellen

Kerneelementerne i ”Styrket og helhedsorienteret tilgang overfor unge på kanten af uddannelse og beskæftigelse” er de bærende byggesten i modellen og er fælles for alle kommuner, der arbejder med modellen.

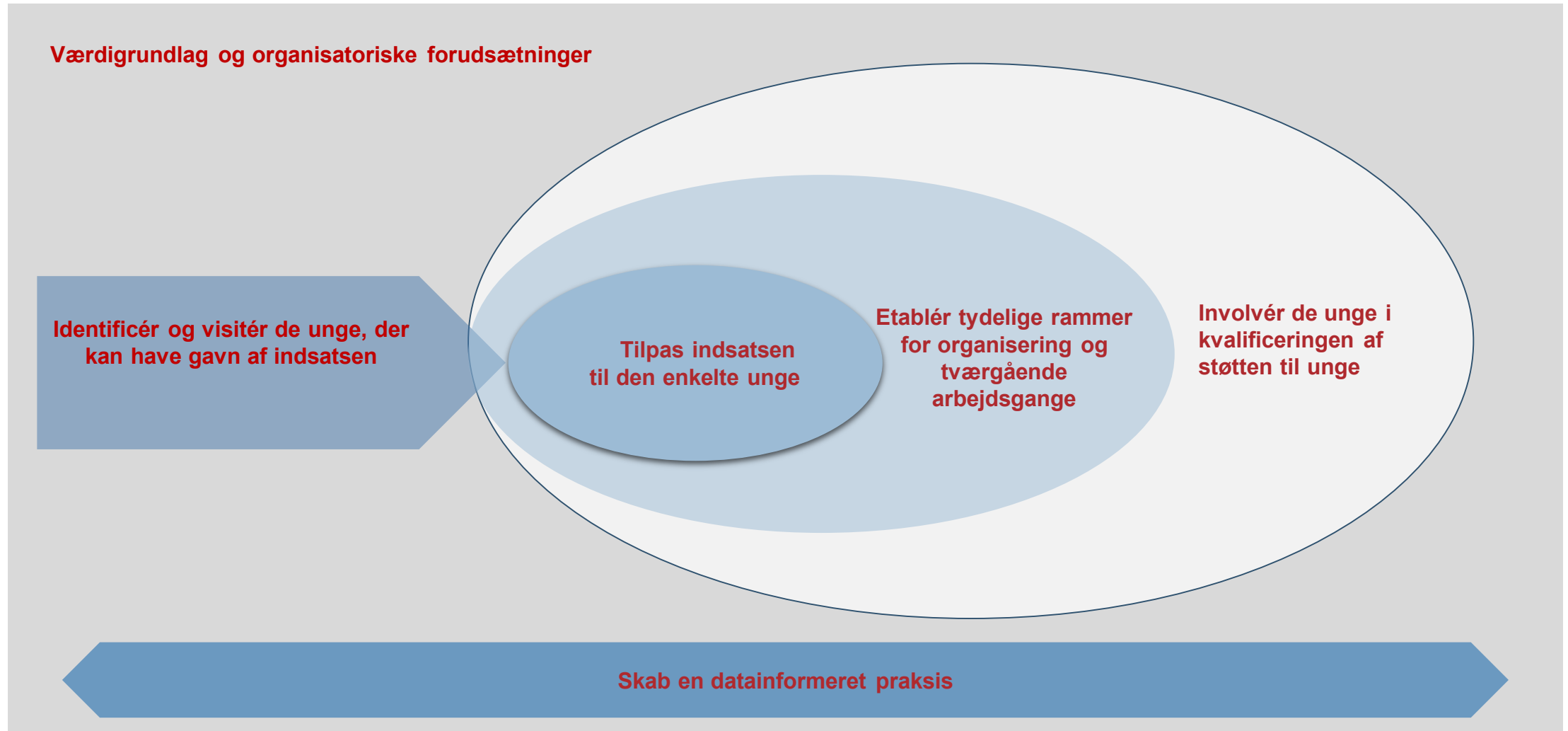
Kerneelementerne omsættes lokalt gennem forskellige aktiviteter og greb, der udvikles og fastlægges med respekt for den lokale kontekst i kommunen. Derfor kan den konkrete operationalisering af det enkelte kerneelement se forskellig ud fra kommune til kommune.

I ”Styrket og helhedsorienteret tilgang overfor unge på kanten af uddannelse og beskæftigelse” er der fem kerneelementer. De fem kerneelementer er afhængige af hinanden og skal ses i et samspil, hvor de løbende influerer hinanden. Modellen bidrager til at styrke en helhedsorienteret tilgang.

- Identificér og visitér unge, der kan have gavn af indsatsen.
- Tilpas indsatsen til den enkelte unge.
- Etablér tydelige rammer for organisering og tværgående arbejdsgange.
- Involvér de unge i kvalificeringen af støtten til unge.
- Skab en datainformeret praksis.

Udover kerneelementer er der nogle særlige forudsætninger, der gør sig gældende. Disse er bekræftet i værdigrundlaget og de organisatoriske forudsætninger. Se mere på s. 10-11.

Samarbejds- og indsatsmodel

Værdigrundlag

Værdigrundlaget er den grundlæggende forståelse og tilgang i arbejdet med modellens kerneelementer. Det består af følgende:

- **Fagpersonerne sætter den unge i centrum og arbejder ud fra den unges ønsker og behov. Det betyder, at den unge selv identificerer og udpeger mål for fremtiden.**
- **Fagpersonerne har en samarbejdende og dialogbaseret tilgang til den unge. Det betyder, at man løbende er i dialog med den unge om retningen af deres indsats.**
- **Fagpersonerne arbejder med motivation som noget, der skabes i mødet mellem den unge og den sammenhæng, den unge indgår i. Det betyder, at man hjælper den unge til at afklare, hvori den unges motivation består, og hvordan man kan arbejde med motivationen i relation til den unges kontekst.**
- **Fagpersonerne kobler sig på hinandens fagområder og bygger bro mellem fagligheder. Der er et rum for systematisk refleksion, hvor man kan erfaringsudveksle både mellem fagpersoner, ledelse og chefniveau og justere og tilpasse praksis.**

Organisatoriske forudsætninger

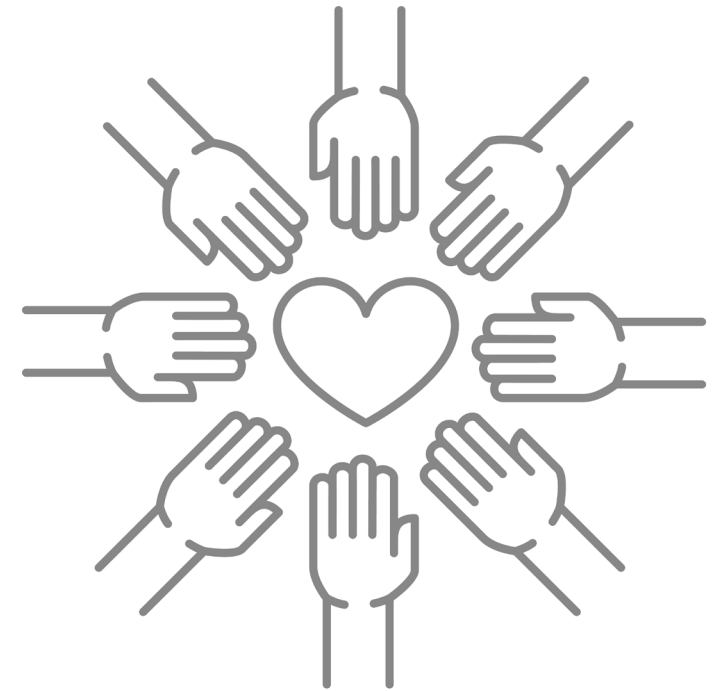
Til modellen hører to organisatoriske forudsætninger, der vurderes at have afgørende betydning for implementering af modellen i kommunal kontekst. Forudsætningerne er tæt koblet sammen med de fem kerneelementer og modellens værdigrundlag. Det er afgørende, at kommunen er indstillet på at skabe de organisatoriske og ledelsesmæssige rammer for, at der kan arbejdes med den samlede model. Det betyder, at de to forudsætninger danner grundlag for etableringen af en helhedsorienteret tilgang.

Forudsætning 1: Ledelsesmæssig opbakning til det tværgående samarbejde

Det er vigtigt, at ledelsen prioriterer et stærkt samarbejde og opsætter fælles mål og retning på tværs af social- og beskæftigelsesområdet samt den kommunale ungeindsats. Ledelsen skal afsætte tid og ressourcer, så et fælles samarbejde i praksis er muligt.

Forudsætning 2: Sikre de rette kompetencer hos medarbejderne

Det er vigtigt, at medarbejderne har de rette kompetencer til at arbejde tværgående med deres kollegaer. Ligeledes er det afgørende, at medarbejdernes kompetencer til at arbejde med inddragelse og motivation af den unge er til stede og styrkes.

Kerneelement: Identificér og visitér unge til indsatsen

Hvad: Styrk jeres viden om, hvilke unge der har behov for en helhedsorienteret indsats, så I kan tilbyde indsatsen til de relevante unge.

Formål og baggrund for kerneelementet

Det kan være vanskeligt at identificere de unge, der har behov for en styrket helhedsorienteret tilgang, og hvor det vurderes, at der er behov for en tværgående koordinering. Samtidig kan det være svært at afgøre, hvorvidt de unge allerede modtager en velkoordineret indsats. Derfor er det relevant at afdække, hvilke faktorer de unge kan identificeres ud fra.

Hvorfor er kerneelementet vigtigt for en styrket helhedsorienteret tilgang?

Det er vigtigt at have viden om, hvem der har særligt brug for en helhedsorienteret tilgang, og at opdyrke viden om, hvad der kendetegner denne målgruppe. Ligeledes bør der være et vedvarende fokus på, hvordan man gennem samarbejde med rette instanser både kan blive bedre til at opdage de unge, der har brug for en helhedsorienteret tilgang, og hvordan de visiteres til indsatsen.

Afsluttende er det vigtigt at motivere de unge til at indgå i indsatsen.

Opmærksomhedspunkter

I forhold til identifikation af den unge kan man med fordel se på følgende faktorer:

- 15-17-årige med overgangen til det 18 år.
- Den unge har været i et langt forløb, fx på 6. mdr.
- Den unge har meget fravær i tilbud, uddannelse eller job.
- Følg op på, hvorfor den unge ikke længere er en del af indsatsen.

Redskaber og erfaringer

Udarbejd en beskrivelse af projektets formål med blik for den unges perspektiv, der kan bidrage til at styrke rekruttering af den unge.

Lad jer inspirere af motivationspaletten og arbejdet med motivation i mødet med den unge. For mere information se: *"Hvordan skaber man motivation for uddannelse blandt udsatte unge"*, Center for Ungdomsforskning.

Hjælpe spørgsmål

- ☐ Overvej, hvorfor indsatsen er attraktiv at modtage for den unge.
- ☐ Overvej, hvordan man kan samarbejde og rekruttere ligeligt mellem alle fagområder ift. målgruppen.

Identificér og visiter unge til indsatsen

Hvordan arbejdes der med kerneelementet i praksis?

Kerneelementet skal sikre, at kommunen ved, hvilke unge der kunne have gavn af en helhedsorienteret tilgang, og at det er de rette unge, der modtager indsatsen.

Det er vigtigt at have et overblik over, hvordan sammensætningen af unge er i den pågældende kommune. Her kan man arbejde med ledelsesinformation, fx igennem et nøgletalskatalog, der giver viden om ugefördelingen, samt hvilke indsatser de unge modtager.

Ledelsen skal i forhold til kommunens praksis sikre:

- ✓ At der på tværs af fagområder udvikles en proces for at identificere, hvilke unge der har tværgående sager, og hvor der er behov for at yde en velkoordineret indsats.

- ✓ At der udarbejdes en rekrutteringsstrategi.

Medarbejderne skal i forhold til den unge sikre:

- ✓ At gå i dialog med den unge om, hvorvidt det vil gavne at modtage en særlig velkoordineret indsats.
- ✓ At den unge bliver informeret om, at viden om den unges progression indsamles og anvendes i forløbet.

Den unge skal opleve:

- ✓ At den unge er motiveret til at indgå i samarbejdet.

Eksempel fra praksis

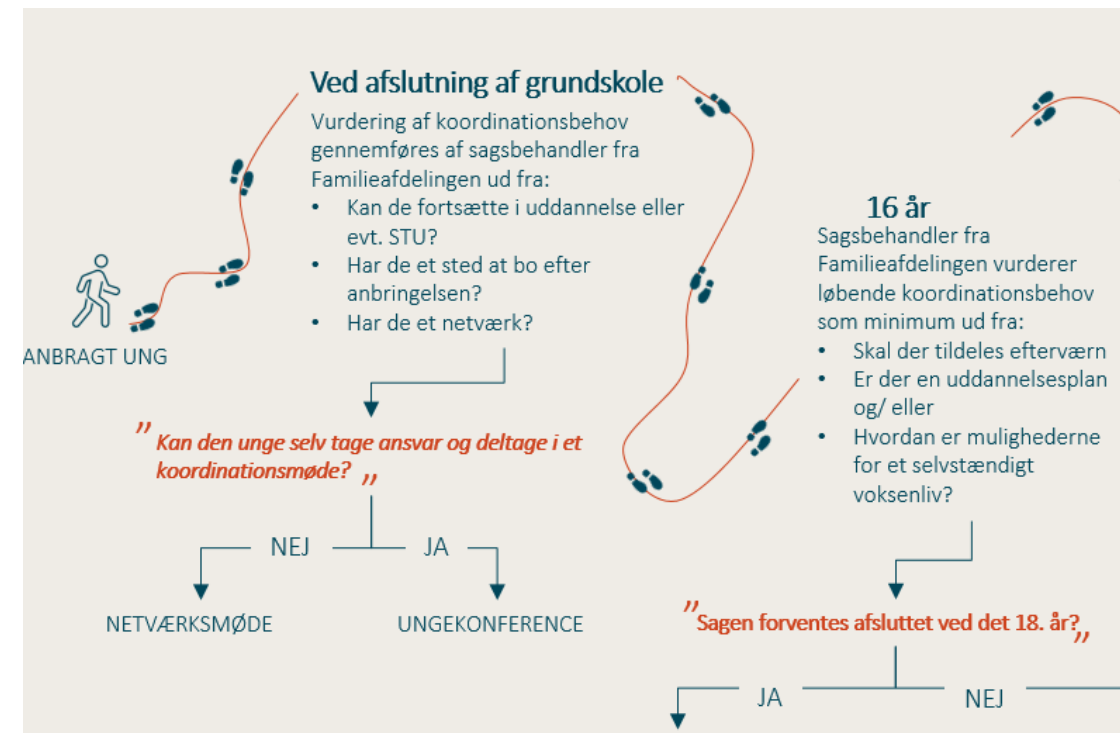
Formål: En beskrivelse af, hvordan kerneelementet "Identificér og visiter unge til indsatsen" er implementeret i projektkommune A.

KUI-ambassadør

I projektkommune A har de udnævnt KUI-ambassadører, som sagsbehandlere kan henvende sig til, hvis de har en ung, som har brug for en helhedsorienteret tilgang og én gennemgående fagperson. Herfra tager KUI-ambassadøren sagen med til et indstillingsmøde, hvorefter det vurderes, om den unge er i målgruppen. KUI-ambassadøren er selv opsøgende i sit arbejde. Fx efterspørger KUI-ambassadøren selv unge i sit eget team eller tager på besøg hos forskellige samarbejdspartnere og fortæller om muligheden.

Sagsgange – et overblik over de unges kontaktflader med kommunen

Figuren til højre viser, hvordan projektkommune A har udarbejdet sagsgange, som belyser de unges vej igennem et kommunalt forløb. Det kan fx være en sagsgang for unge, som er anbragte, eller som bevæger sig i en overgang. Der er tale om forløb, hvor der evt. bevilliges flere indsatser fra forskellige instanser, og hvor der er behov for, at disse gennemføres helhedsorienteret.

Kerneelement: Tilpas indsatsen til den enkelte unge

Hvad: *Tilbyd de unge en helhedsorienteret og individuelt tilrettelagt indsats, der er velkoordineret på tværs af fagområder.*

Formål og baggrund for kerneelementet

I samarbejds- og indsatsmodellen er det et centralt kerneelement, at de unge tilbydes en individuelt tilrettelagt indsats. I den forbindelse er det vigtigt, at den unge har en gennemgående relation til en fagperson, der bidrager til tværgående koordinering såvel internt som eksternt.

Den skal tage udgangspunkt i en uddannelsesindsats, der er bedst egnet ift. den unges forudsætninger eller i en beskæftigelsesindsats med inddragelse af ressourcer i den unges netværk.

En tilpasset indsats skal tage afsæt i de unges drømme og idéer samt tage højde for, at den unges motivation er noget, der skabes i mødet og situationen.

Hvorfor er kerneelementet vigtigt for en styrket og helhedsorienteret tilgang?

Det er vigtigt, at de unge tilbydes en individuelt tilrettelagt indsats, der understøtter udvikling ift. at styrke trivsel og mulighed for at komme i uddannelse og beskæftigelse. Indsatsen skal være sammenhængende på tværs af uddannelses-, beskæftigelses- og socialområdet.

Opmærksomhedspunkter

I implementeringen af kerneelementet er det vigtigt at definere, hvordan der bedst koordineres omkring den unge, og hvilke arbejdsopgaver der helt konkret ligger i at koordinere.

Når man er blevet enige om, hvad koordination betyder, og hvilke arbejdsopgaver der skal pågå, er det vigtigt, at der udarbejdes tydelige arbejdsgange, der beskriver konkrete handlinger.

Vær afslutningsvis opmærksom på, hvilken relation/overlap der er imellem myndighedssagsbehandleren og den gennemgående fagperson.

Redskaber og erfaringer

For at kunne tilbyde de unge en individuelt tilrettelagt indsats, er det vigtigt, at man har et overblik over, hvilke indsatser og tilbud det er muligt at tilbyde den unge. Det er her vigtigt, at man også inddrager eksterne samarbejdspartnere. I implementeringen af kerneelementet kan man fx udvikle gruppetilbud til de unge, der arbejder med de unges mestringsevne.

Hjælpespørgsmål

- ☐ Hvad skal koordination betyde hos jer?
- ☐ Hvordan og hvornår koordinerer man?
- ☐ Hvilke indsatser gør I oftest brug af til målgruppen?
- ☐ Mangler I indsatser?
- ☐ Hvordan vil I bruge viden om den unges progression i tilrettelæggelse af indsatsen, herunder hvornår denne viden giver anledning til at justere i den unges indsats?

Kerneelement: Tilpas indsatsen til den enkelte unge

Hvordan arbejdes der med kerneelementet i praksis?

Kerneelementet skal sikre, at den unge får en individuelt tilrettelagt indsats.

Ledelsen skal i forhold til kommunens praksis sikre:

- ✓ At der igangsættes en proces med at udarbejde overblik over tilbud og indsatser til målgruppen på tværs af fagområder, så medarbejdere har et stærkere afsæt for at indgå i det tværgående samarbejde.
- ✓ At medarbejdere inddrager virksomheder, uddannelsesinstitutioner og civilsamfundsorganisationer i tilrettelæggelsen af de unges indsatser.
- ✓ At den unge har en god og gennemgående relation til en fagperson.
- ✓ At den gennemgående fagperson er ansvarlig for den tværgående koordinering.

Medarbejderne skal i forhold til den unge sikre:

- ✓ At der udarbejdes en sammenhængende plan, der viser overblik over eksisterende mål og indsatser for den unge.
- ✓ At en gennemgående fagperson sammen med den unge løbende følger op på den sammenhængende plan, og at indsatsen justeres på baggrund af den unges udvikling, herunder progressionsmålinger.
- ✓ At der koordineres på tværs af fagområder.

Den unge skal opleve:

- ✓ At den unge modtager én sammenhængende indsats i kommunen.

Social- og Boligstyrelsen

Eksempel fra praksis

Formål: En beskrivelse af, hvordan kerneelementet "Tilpas indsatsen til den enkelte unge" er implementeret i projektkommune B.

Implementering af den **gennemgående fagperson** og **opfølgning på en sammenhængende plan**:

I projektkommune B koordineres den unges indsats nu af otte medarbejdere, men antallet af medarbejdere er dynamisk. Medarbejderne repræsenterer familieområdet, UU/KUI-vejledningen og beskæftigelsesområdet. De påtager sig alle rollen som ungeguide/gennemgående fagperson for en håndfuld unge fra deres egen "sagsstamme".

Derudover har projektkommune B udarbejdet retningslinjer for den gennemgående fagpersons arbejdsopgaver samt en funktionsvejledning. Det beskrives heri, hvordan der arbejdes med den unge, og hvordan der koordineres med den unge.

Det er den gennemgående fagpersons opgave at indgå i en dialog med den unge om den unges drømme og planer for fremtiden. Samtalen tager udgangspunkt i BIP og WHO-5, så man løbende kan følge den unges progression. Til arbejdet har kommunen udviklet en dialogguide, og på baggrund af samtalen udarbejdes der en sammenhængende plan, der indeholder de unges håb, visioner og drømme.

Tilbud og indsatser:

I projektkommune B er der udarbejdet et indsatskatalog over de mulige indsatser. De hyppigst anvendte indsatser er:

- Fem timers gratis psykologtimer, som er anonyme.
- Et tværgående gruppeforløb med to spor. Der arbejdes med et mestringsspor, hvor de unge lærer om trivsel, søvn og sundhed. I det andet spor arbejdes der med brancheafklaring, hvor de unge besøger uddannelsesinstitutioner, virksomheder og får hjælp til at skrive CV og ansøgninger.
- "Lær at tackle", et mestringsforløb med ungepsykologen.

Kerneelement: Etablér tydelige rammer for organisering og tværgående arbejds gange

Hvad: *Styrk den samlede indsats overfor unge med tværgående udviklings- og støttebehov ved at skabe en tværgående tilgang.*

Formål og baggrund for kerneelementet

I dette kerneelement er der fokus på, hvordan en tværgående tilgang kan udvikles, og hvilke organisatoriske og strukturelle tiltag, der er nødvendige. Formålet er, at den unge oplever en sammenhængende og velkoordineret tilgang.

Hvorfor er kerneelementet vigtigt for en styrket og helhedsorienteret tilgang?

Når medarbejdere skal tilrettelægge indsatsen tværgående for den enkelte unge, kræver det, at de organisatoriske rammer understøtter en fælles tværgående tilgang og praksis.

Ledelsen såvel som medarbejdere skal koble sig på hinandens fagområder. Det betyder, at alle parter skal opnå viden om hinandens praksis, lovgivning og tilbud.

Opmærksomhedspunkter

En helhedsorienteret og individuelt tilrettelagt indsats kræver, at de involverede parter koordinerer på tværs og løbende udveksler viden om og med den unge.

For at dette kan lade sig gøre, er det et særligt opmærksomhedspunkt, at ledelsen sætter sig sammen på tværs af fagområder og sikrer en fælles retning og sagsgange, som muliggør, at medarbejderne kan udveksle viden på tværs om såvel konkrete sager som viden om lovgivning og tilbud.

For at styrke en helhedsorienteret indsats, herunder det tværgående samarbejde, er det vigtigt at understøtte rammerne herfor gennem tværgående ledelse og styring på tværs af relevante enheder.

Redskaber og erfaringer

Man kan med fordel implementere en metode eller teoretisk tilgang for at sætte en retning for, hvordan man gerne vil arbejde med et tværgående perspektiv.

Man kan i den sammenhæng lade sig inspirere af fx relationel koordinering eller metaforfaglighed og koblingskompetencer.

Metaforfaglighed omhandler udvikling af en fælles bevidsthed om hinandens fagområder samt at have et fælles mindset eller antagelse, som man arbejder ud fra. Med andre ord handler det om at koble sig på hinandens fagligheder.

Etablér tydelige rammer for organisering og tværgående arbejdsgange

Hvordan arbejdes der med kerneelementet i praksis?

Kerneelementets formål er at styrke en tværgående tilgang, der understøtter, at den unge kommer i uddannelse og/eller beskæftigelse.

Ledelsen skal i forhold til kommunens praksis sikre:

- ✓ At der på tværs af fagområder udarbejdes retningslinjer, principper og sagsgange for det tværgående samarbejde.
- ✓ At man på tværs af fagområder kortlægger kontaktflader i samarbejdet om de unge.
- ✓ At der sikres tværgående mødefora, hvor medarbejderne mødes og belyser den unges sag og mulige løsninger fra flere perspektiver.
- ✓ At der udarbejdes en strategi/politik/tilgang for deling af oplysninger, så de involverede parter er opdateret om hele den unges forløb.
- ✓ At understøtte praksis for systematisk refleksion.

Medarbejderne skal i forhold til den unge sikre:

- ✓ At dele viden med relevante fagpersoner.
- ✓ At viden om den unges udvikling bruges som afsæt for refleksion i den tværgående praksis.

Den unge skal opleve:

- ✓ At der ikke er forvirring i forbindelse med overgange.
- ✓ At den unge altid ved, hvor man kan søge hjælp.

Opmærksomhedspunkter

I forbindelse med implementering og udvikling af den helhedsorienterede indsats er det relevant at afklare, hvilke organisatoriske rammer der gør sig gældende, og hvordan man som minimum opnår et niveau af tværgående samarbejde. I den sammenhæng kan man med fordel inddrage figuren til højre ift. at vurdere, hvor man som kommune aktuelt befinder sig nu, og hvordan man kommer videre.

Redskaber og erfaringer

Hvis man ønsker at understøtte arbejdet med at udvikle et tværgående samarbejde organisatorisk, kan man med fordel undersøge, hvor i sagsgangene medarbejderne kan koble sig på hinandens processer og fagligheder. Det er vigtigt, at man hele tiden har den unge i centrum for samarbejdet, så samarbejdet og indsatsen tager udgangspunkt i den unges ønsker og behov.

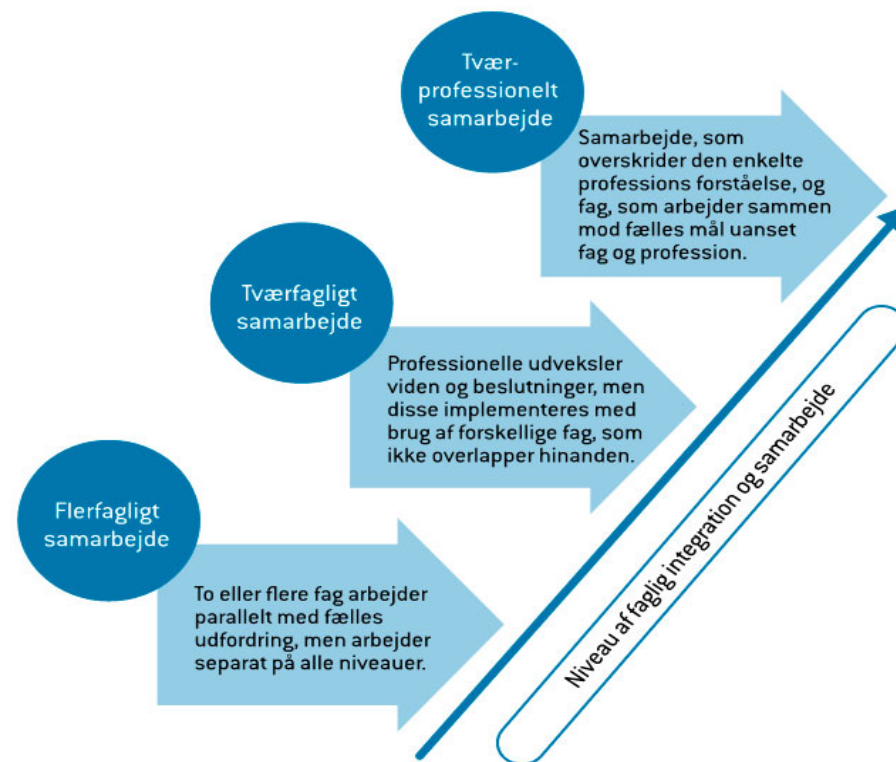
Det betyder helt konkret, at man inviterer sine samarbejdspartnere med ind i sit arbejde og sammen udveksler viden og løsninger. Det er stadig vigtigt, at man arbejder ud fra sin kernefaglighed.

Hjælpe spørgsmål

- ☐ Identificér jer selv på trappen, hvor er I, og hvordan opnår I som minimum et tværgående samarbejde?
- ☐ Hvordan kommer I derhen?
- ☐ Hvordan fastholder I jeres placering?
- ☐ Hvem skal I samarbejde med?
- ☐ Hvad kan hver samarbejdspartner bidrage med?
- ☐ Hvad skal de bidrage med?

Erfaringer med implementering af kerneelementet

© Tværprofessionelt samarbejde i teori og praksis, 2. udg., Hans Reitzels Forlag, 2016, Andy Højholdt

Eksempel fra praksis

Formål: En beskrivelse af, hvordan kerneelementet "Etablér tydelige rammer for organisering og tværgående arbejdsgange" er implementeret i projektkommune C.

Etableringen af forskellige tværgående møder

I projektkommune C er der etableret en række forskellige ledelses- og koordineringsfora og -tiltag, som skal sikre, at indsatsen baseres på et tværgående afsæt. Der er fx etableret faglige teamledermøder og afdelingsmøder. På teamledermøderne er UU/KUI, Voksensocialafdelingen, Ungesocialafdelingen og Beskæftigelsesafdelingen repræsenteret. Mødet afholdes månedligt, og temaet for møderne er faglig ledelse på tværs.

Ligeledes har afdelingslederne fra UU/KUI, Voksensocialafdelingen, Ungesocialafdelingen og Beskæftigelsesafdelingen et forum, hvor de mødes og drøfter faglig ledelse på tværs.

Netværksmøder – et eksempel på et tværgående møde

I projektkommune C afholdes der hver tredje måned et inddragende netværksmøde med den unge og relevante fagpersoner. På mødet drøftes den unges progression og behovet for tilpasninger i den samlede indsats for den unge.

Kerneelement: Involvér de unge i kvalificeringen af støtten til unge

Hvad: *Involvér de unge i udviklingen af kommunens indsatser og tilbud for de unge, så de unges idéer og erfaringer bidrager til udvikling af kommunens samlede ungeindsats.*

Formål og baggrund for kerneelementet:

De unges perspektiver er centrale og bør involveres i udviklingen af indsatsen. Afsættet er, at der er megen viden og erfaring at hente fra de unges egne oplevelser, perspektiver og holdninger.

Hvorfor er kerneelementet vigtigt for en styrket og helhedsorienteret tilgang?

Unge skal involveres, så tilbud og indsatser opleves relevante og meningsfulde for dem, det hele handler om. De unge skal være en aktiv del i at udvikle kommunens ungeindsats, da de unge kan give ny og vigtig viden og læring både til det ledelsesmæssige og det faglige niveau.

Redskaber og erfaringer:

- ❖ Interview af de unge: Kommunen kan udvælge et antal unge, fx i forskellige aldersgrupper og med forskellige udfordringer, og spørge ind til deres perspektiver.
- ❖ Ungerejser: Kommunen kan udvælge enkelte unge til at deltage i workshops med fokus på deres oplevelser af egne forløb og afdække forbedringsmuligheder i dialog med de unge. Udgangspunktet er at forstå og tale med de unge om deres forløb, forud for at indsatser designes til dem.
- ❖ Inspiration: Agnete Neidel om tidlig inddragelse i udviklingsprocesser.

Hjælpe spørgsmål

- ☐ Med hvilket formål kan de unge konkret inddrages?
- ☐ Hvornår inddrages den unge, og er det en kontinuerlig eller fast involvering?
- ☐ Hvilken indflydelse vil I give de unge?
- ☐ Hvilke rammer er der for inddragelsen, og får den unge vederlag eller andet for sin indsats?

Hvordan arbejdes der med kerneelementet i praksis?

Kerneelementet skal sikre, at viden fra de unge giver grobund for dialog om prioritering, kvalitet og udvikling af indsatser samt den faglige praksis.

Det er vigtigt, at den løsning, der vælges til at involvere de unge i udviklingen, er tilrettelagt på en måde, så de unges perspektiver kommer til gavn.

Ledelsen skal i forhold til kommunens praksis sikre:

- ✓ At skabe rammerne for involvering af de unge fra målgruppen i den lokale udvikling af en helhedsorienteret indsats.
- ✓ At bruge de unges perspektiver til at forbedre og målrette kommunens samlede ungeindsats.

Medarbejderne skal i forhold til den unge sikre:

- ✓ At tilrettelægge omfang, metode og tidspunkt for inddragelse, så alle unge så vidt muligt kan indgå.
- ✓ Forklare den unge, hvorfor man gerne vil involvere den unge i kommunens arbejde.
- ✓ At fortælle, hvordan den unges input vil blive bragt videre.

Den unge skal opleve:

- ✓ At blive inddraget i kommunens arbejde.
- ✓ At blive orienteret om, hvordan den unges input vil blive anvendt.

Eksempel fra praksis

Formål: En beskrivelse af, hvordan kerneelementet ”Involvér de unge i kvalificeringen af støtten til unge” er implementeret i projektkommune D.

I projektkommune D har man involveret de unge i værksteder, hvor de unge har deltaget i workshops om, hvad der skal til for at få et godt ungeliv i kommunen. Ungeværkstederne har været afholdt tre gange, hvor der er bygget videre på indholdet gang for gang.

Til det første ungeværksted blev de unge udpeget af deres rådgiver og inviteret telefonisk af en projektmedarbejder. 18 unge var interesseret, hvoraf fem mødte op. På workshoppen nåede de fem unge via en billedmetode frem til, at fællesskab, mental sundhed og bolig var de vigtigste fokusområder for et godt ungeliv i kommunen.

Til det andet ungeværksted deltog otte unge, hvor der både var nye og tidligere iblandt. Til ungeværkstedet talte de unge om, hvad der har betydning for, at de kommer i job/uddannelse. Denne gang talte de unge ud fra billeder samt rekvisitter fordelt i to workshops med afsæt i fokusområderne fællesskab og mental sundhed. På den måde var der en synlig rød tråd til første ungeværksted.

Til det tredje ungeværksted deltog der ligeledes otte unge, både nye unge og tidligere deltagere. Her blev de unges fokusområder igen konkretiseret yderligere, men denne gang med hjælp fra en fritidskonsulent samt en e-sportskonsulent.

De tre fokusområder: fællesskab, mental sundhed og bolig har dannet udgangspunkt for drøftelser i ledergruppen og er blevet præsenteret for det politiske niveau. Kommunen har etableret et ungenetværk, hvor de unge mødes, hvor fællesskab og mental sundhed er omdrejningspunktet for aktiviteter. Der er også etableret et e-sportshold i samarbejde med en lokal e-sportsforening.

Kerneelement: Skab en datainformeret praksis

Kerneelement understøtter de fire tidligere beskrevne kerneelementer, hvorfor man kan se elementer af dette kerneelement under de andre fire.

Hvad: *Følg de unges progression og skridt på vejen til uddannelse og beskæftigelse, samt anvend data til at styrke den samlede ungeindsats.*

Formål og baggrund for kerneelementet

Dette kerneelement skal sikre, at viden om de unges trivsel og udvikling bruges til at styrke den samlede ungeindsats.

Viden om de unges trivsel og udvikling skal anvendes både i relation til den enkelte unge, hvor viden skal kvalificere og tilpasse støtten til den enkelte unge.

Samtidig skal viden om den samlede ungegruppe ligeledes være en fast del af den faglige ledelse og praksis på ungeområdet, således at data er afsæt for en fælles refleksion for, hvordan støtten kan justeres til den enkelte unge.

Indsamling af progressionsdata kan bidrage med viden om den enkelte unges trivsel og udvikling samt viden om udviklingen i den samlede ungegruppe.

Hvorfor er kerneelementet vigtigt for en styrket og helhedsorienteret tilgang?

Det er vigtigt at følge de unges udvikling ift. trivsel og skridt på vejen til uddannelse og beskæftigelse for at holde fokus på, hvad der virker for de unge.

En fælles praksis ift. at følge indsatsen og de unges udvikling er med til at samordne viden og de faglige forventninger på tværs af fagpersoner.

Opmærksomhedspunkter:

De unge skal opleve, at anvendelse af progressionsmålingsredskab er meningsfuldt. Det kræver fx, at redskabet italesættes som en hjælp og støtte til den unge og i mindre grad som en vurdering.

Medarbejderne skal have de rette kompetencer til at anvende redskabet. Det er et opmærksomhedspunkt, at nogle redskaber kræver kompetenceudvikling af medarbejderne. Behovet for kompetenceudvikling varierer, og det er en central overvejelse ift. valg af redskab, hvad det vil kræve af medarbejderne at implementere og anvende det.

Redskaber og erfaringer

- ❖ Udarbejde en dialogguide (fx hjælp til at starte samtalen op med den unge, samt hvordan man bedst kan introducere progressionsmålingsredskaber i samtalen).
- ❖ Det er en fordel, at et progressionsmålingsredskab tydeligt kan illustrere overfor de unge, hvilken udvikling den unge gennemgår.

Hjælpespørgsmål

- ☐ Har vi et overblik over, hvilket data vi i dag registrerer på tværs af områder?
- ☐ Hvilket tværgående data er relevant at følge ift. målgruppen af unge?
- ☐ Hvordan vil vi følge op på det tværgående data? På hvilke mødefora? Hvordan sikres det, at der handles relevant på baggrund af indsamlet data?

Hvordan arbejdes der med kerneelementet i praksis?

Kerneelementet skal sikre, at viden om de unges progression og udvikling løbende bruges til at understøtte den faglige ledelse af praksis samt den konkrete indsats til den unge.

Ledelsen skal i forhold til kommunens praksis sikre:

- ✓ At der er en fælles praksis for at anvende de samme progressionsredskaber på tværs af fagområder.
- ✓ At viden om de unges udvikling bruges aktivt i den faglige ledelse af ungeområdet.

Medarbejderne skal i forhold til den unge sikre:

- ✓ At indsamle relevante nøgletal og viden om de unge via standardiserede metoder (WHO-5 og BIP). Det skal give viden om den samlede indsats til de unge og om de unges trivsel og skridt på vejen til uddannelse og beskæftigelse, som kan følges på tværs af hele ungeområdet.
- ✓ At indgå i dialog med den unge om trivsel og udvikling med afsæt i standardiserede metoder. Det er vigtigt, at metoderne bruges som et dialogredskab, som fagpersonen kan spørge ud fra.
- ✓ At viden om de unges udvikling bruges til at justere støtten.

Den unge skal opleve:

- ✓ At de anvendte progressionsredskaber bruges som et dialogredskab og sætter en retning for samtalen.
- ✓ At den unge føler sig set, hørt og forstået.
- ✓ At progressionsredskaberne kan være med til at sætte ord på den unges udfordringer og succeser.

Eksempel fra praksis

Formål: At give mulighed for løbende at vurdere, om den unge profiterer af den iværksatte indsats og i forlængelse af dette, om den nuværende indsats skal stoppes, tilpasses, suppleres eller fortsættes.

Alle projektkommuner har arbejdet med, at de unge, der modtager en særlig helhedsorienteret indsats, løbende skal besvare en række standardiserede spørgsmål om deres trivsel og deres aktuelle vurdering af parathed til uddannelse og/eller beskæftigelse. Der er blevet arbejdet med redskaberne WHO-5, der giver et billede af den unges aktuelle generelle trivsel, med BIP Beskæftigelse og BIP Uddannelse, der giver et billede af den unges egen vurdering af kompetencer og parathed i forhold til at påbegynde og fastholde henholdsvis et beskæftigelsestilbud eller et uddannelsestilbud.

I flere af kommunerne besvares WHO-5-spørgsmålene sammen med den unge en gang om måneden, og BIP-spørgsmålene besvares sammen med den unge en gang i kvartalet. En kommune, der ikke er med i projektet, har udviklet en dialogguide, som kan støtte fagpersonerne i at anvende BIP-spørgsmålene i dialogen med de unge. Dialogguiden er inddelt i tre trin: "Inden målingen laves", "Imens målingen laves" og "Efter målingen er blevet lavet". Der er gode erfaringer med denne guide, der også er med til at sikre en ensartet anvendelse på tværs af fagpersoner.

Denne standardiserede beskrivelse kan anvendes til dialog med den unge om den igangværende indsats. Der er gode erfaringer med at visualisere udviklingen for den unge gennem diagrammer. Dette kan være med til at tydeliggøre succeser og tilbagevendende udfordringer, som der er behov for at arbejde yderligere med. Denne dialog kan danne udgangspunkt for eventuel tilpasning af indsatsen til den enkelte. Beskrivelsen kan desuden anvendes i dialogen med andre fagpersoner om den samlede helhedsorienterede indsats til den unge og i drøftelsen af mulig tilpasning af denne.

Eksempel fra praksis

Formål: At give mulighed for at vurdere, hvilke unge i kommunen der modtager en særlig helhedsorienteret indsats set i forhold til den objektive målgruppe for indsatsen.

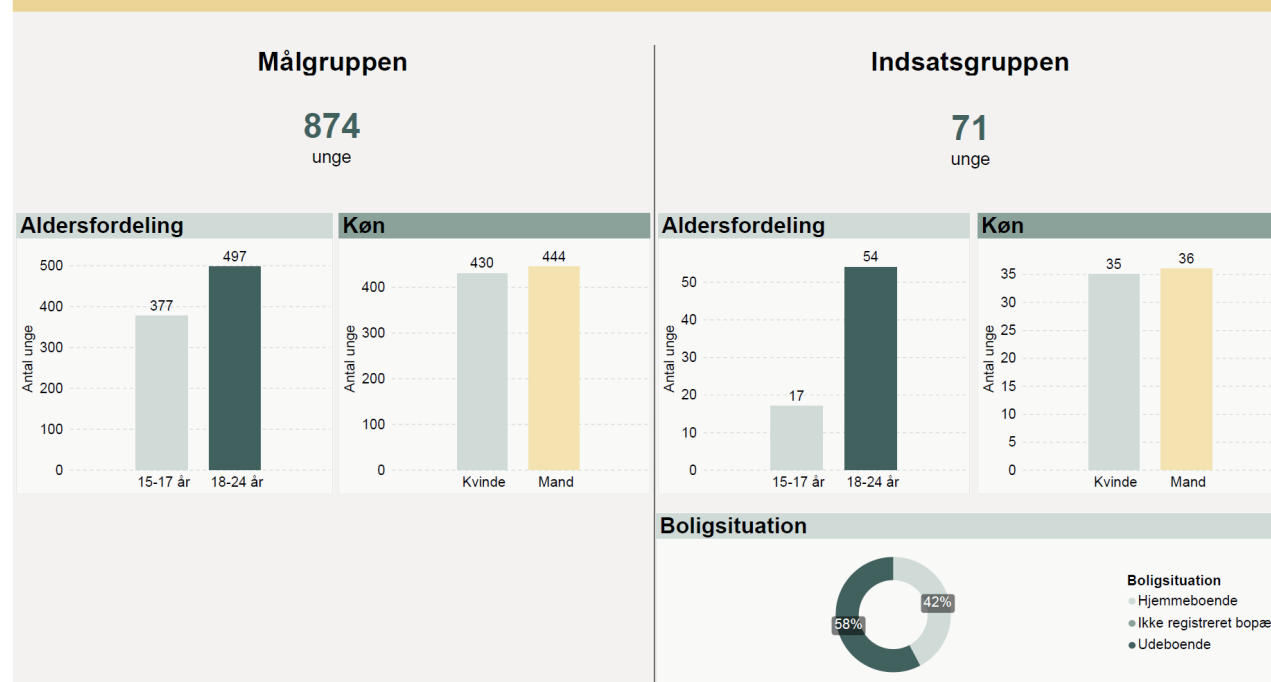
I projektkommunerne har man arbejdet med løbende indsamling af en række nøgletal om unge i målgruppen. En del af disse nøgletal har været fokuseret på baggrundsvariable såsom alder og køn.

Ved at indsamle disse data kontinuert har det været muligt at følge, hvilke unge der i kommunen modtager en særlig helhedsorienteret indsats ("Indsatsgruppen"), og hvordan denne gruppe adskiller sig fra den samlede målgruppe i kommunen.

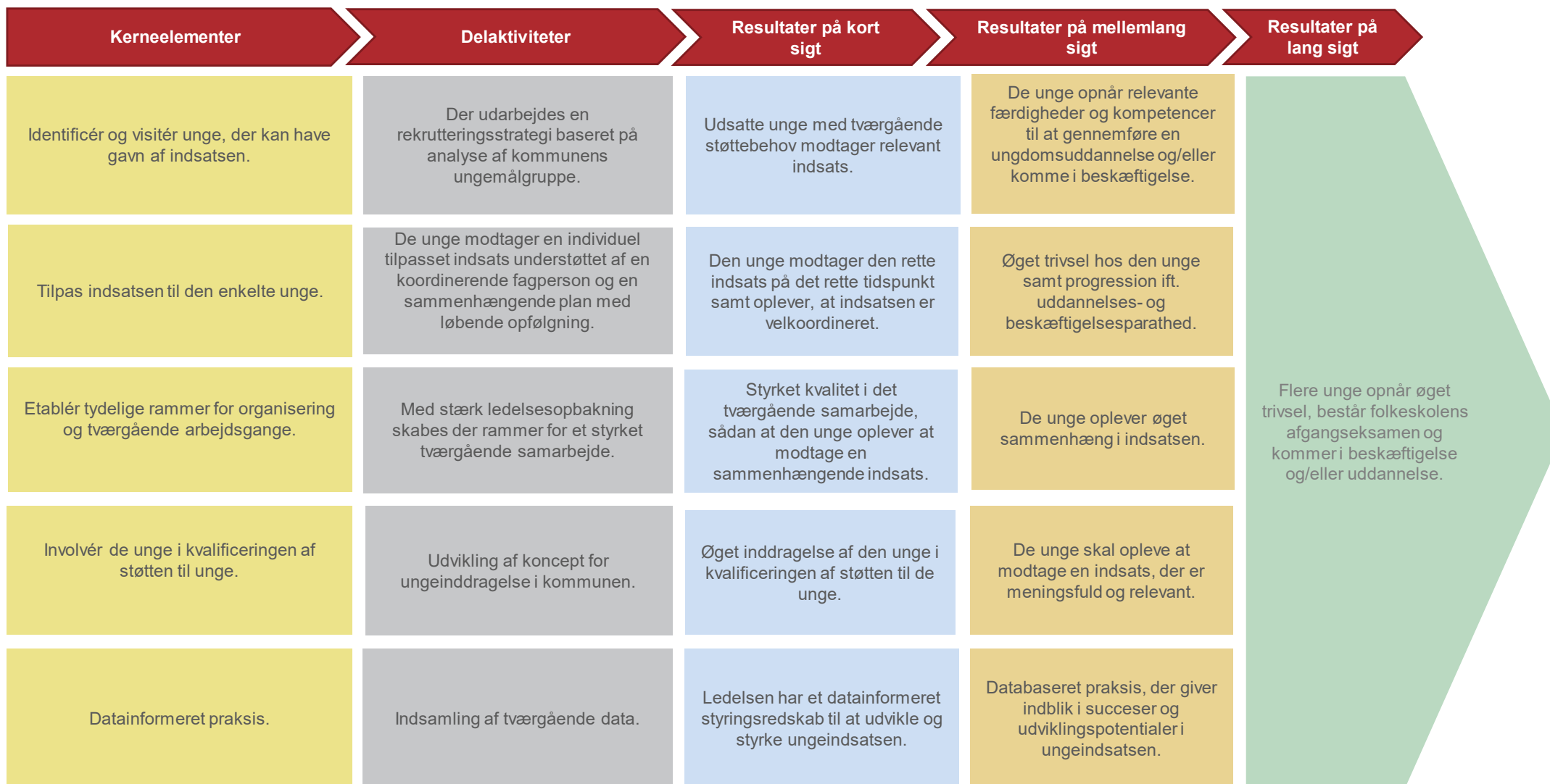
Denne viden kan anvendes til at drøfte og vurdere, hvilke unge kommunen når med den særlige indsats. Dermed giver denne viden også mulighed for at tilpasse indsatsen – særligt i forhold til rekruttering af unge til den særlige indsats – på et vidensbaseret grundlag.

Hvad karakteriserer de unge i projektets målgruppe og indsatsgruppe?

FORMÅL: At få baggrundsoplysninger om den nuværende målgruppe og indsatsgruppe ud fra udvalgte karakteristika
KILDE: Fagsystemer og manuelle registreringer

Forandringsteori

Social- og Boligstyrelsen

Forandringsteorien beskriver de korte, mellemlange og langsigtede mål med indsatsen.